

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Γ΄ Λυκείου

Τίτλος:

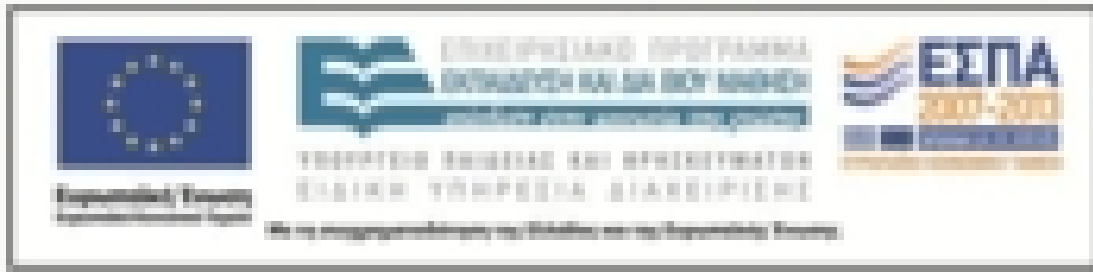
«Αναζητώντας την πνευματική ηγεσία»

ΕΛΕΝΗ ΓΟΥΛΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

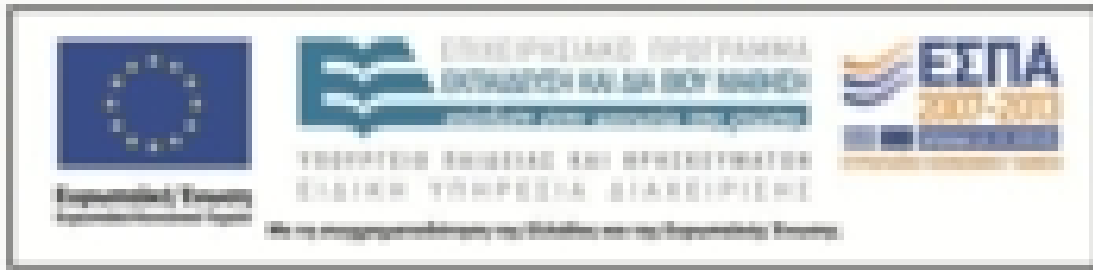
Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας δευτεροβάθμιας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αναζητώντας την πνευματική ηγεσία

Δημιουργός

Ελένη Γούλα

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Γ΄ Λυκείου

Χρονολογία

Ιούλιος 2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

α) Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Γ΄: Θ. Μαυρόπουλος, «Πνευματικός άνθρωπος: Απόπειρα ορισμού και κοινωνικού προσδιορισμού του», σελ. 324-327.

β) Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Γ΄: Φ. Πολίτης, «Μεσσιανισμός», σελ. 250-252.

γ) Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Γ΄: Ι. Ε. Μανωλεδάκης, «Λαϊκότητα και λαϊκισμός», σελ. 176-177.

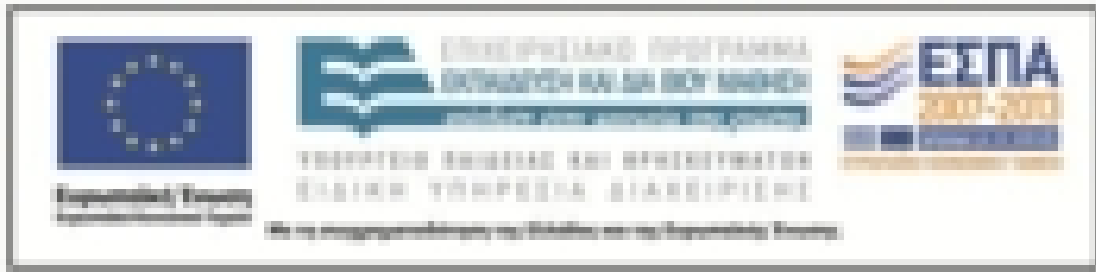
Επίσης: κειμενικά είδη (άρθρο, επιστολή), ανασκευή επιχειρήματος, τρόποι και μέσα πειθούς, λεξιλόγιο σχετικό.

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

6 ώρες

Χώρος

- I. Φυσικός χώρος: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.
- II. Εικονικός χώρος: [Socrative](#)

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Προϋπόθεση για τον εκπαιδευτικό αποτελεί να χειρίζεται το λογισμικό επεξεργασίας κειμένου, το λογισμικό παρουσίασης, την περιήγηση στο διαδίκτυο, καθώς και μια κάποια σχετική εξοικείωση με τα εικονικά περιβάλλοντα. Για τους μαθητές, να έχουν στοιχειώδεις γνώσεις για τη χρήση προγραμμάτων Word και Powerpoint. Το σχολείο να διαθέτει σύνδεση με το διαδίκτυο και εργαστήριο πληροφορικής, σταθερό είτε φορητό. Επίσης, ακουστικά για να παρακολουθούν οι ομάδες διαφορετικά βίντεο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

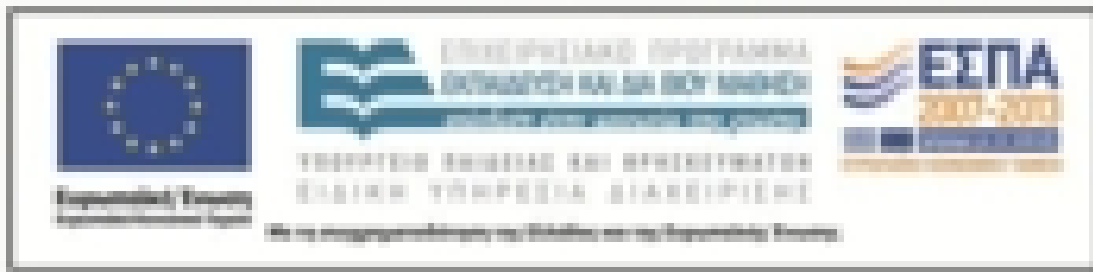
—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αξιοποιώντας την κατεύθυνση που δίνει το σχολικό εγχειρίδιο –το θέμα της πνευματικής ηγεσίας στο βιβλίο της Γ΄ Λυκείου προτείνεται ως παράδειγμα ερευνητικής εργασίας– οι μαθητές θα κληθούν να προσδιορίσουν τον αμφιλεγόμενο, αλλά πολυχρησιμοποιούμενο στις εκθέσεις τους όρο της πνευματικής ηγεσίας. Χωρισμένοι εξ αρχής σε ομάδες (των δυο ατόμων μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας, των 4-5 στο εργαστήριο πληροφορικής), θα επεξεργαστούν το θέμα, αρχικά με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού στην ολομέλεια της τάξης και στη συνέχεια έχοντας την πρωτοβουλία και αναλαμβάνοντας την ευθύνη ως ομάδα απέναντι στους συμμαθητές

τους. Με αφετηρία συγκεκριμένα πρόσωπα και με εργαλεία τα σχετικά άρθρα που δίνονται καθώς και την αντίληψη της πραγματικότητας, για την οποία οι μαθητές της Γ΄ Λυκείου καλούνται να έχουν άποψη, αναμένεται να διαμορφώσουν σταθερή και προσωπική επιχειρηματολογία. Αυτή τη θέση στη συνέχεια θα την παρουσιάσουν στην κρίση της τάξης τους και θα δοκιμάσουν κατ' αυτό τον τρόπο την ισχύ της. Παράλληλα, αφού προσδιορίσουν αδρομερώς τις έννοιες «λαϊκισμός» και «Μεσσιανισμός» θα δοκιμάσουν να τις ανιχνεύσουν (ή να τις αποκλείσουν) μέσα στα συγκεκριμένα παραδείγματα κειμένων και προσώπων τα οποία εξετάζουν.

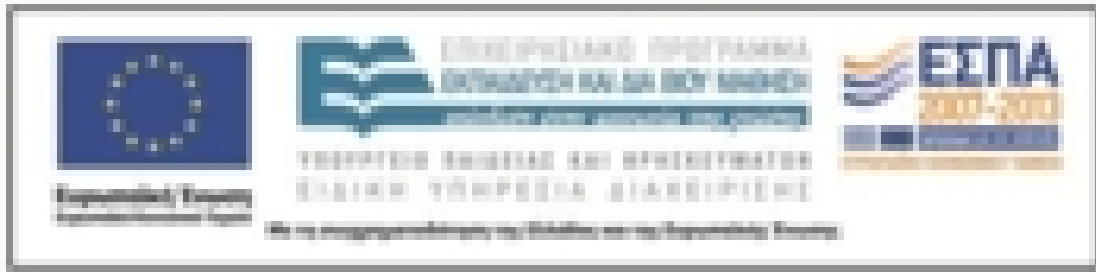
Έτσι, πέρα από την διευκρίνιση και κατάκτηση τριών βασικών εννοιών, που χρησιμοποιούν συχνά στις εκθέσεις τους, οι μαθητές θα ασκηθούν επιπλέον στην κατανόηση και ανάπτυξη επιχειρηματολογίας, αναγνώριση των κειμενικών τύπων, ανασκευή επιχειρημάτων, στην ανάληψη ευθύνης για τις απόψεις τους και στην αξιοποίηση των κατάλληλων πηγών από το διαδίκτυο.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι δεδομένες ιδιαιτερότητες της Γ΄ τάξης –κατάκτηση της θεωρητικής γνώσης που απαιτείται στις εξετάσεις, εξάσκηση στη θεωρία και στα κειμενικά είδη που ορίζει το Π.Σ., καθώς και η αγωνία των μαθητών να μη σπαταληθεί πολύτιμος χρόνος– οδηγούν το συγκεκριμένο σενάριο σε περιορισμένη και συγκεκριμένη στόχευση.

Ως προς το περιεχόμενο επιδιώκεται: α) Να εξοικειωθούν οι μαθητές με το περιεχόμενο εννοιών και προβληματισμών που περιέχονται στην ύλη τους. β) Να συστηματοποιήσουν τις γνώσεις τους γύρω από συγκεκριμένα κειμενικά είδη και τα χαρακτηριστικά τους (επιστολή, άρθρο, δοκίμιο, ομιλία). γ) Να βελτιώσουν την οργάνωση και την έκφραση του γραπτού τους λόγου. δ) Να εξασκηθούν στην κατανόηση κειμένων, στην πύκνωση και ανάπτυξη προβληματισμών.

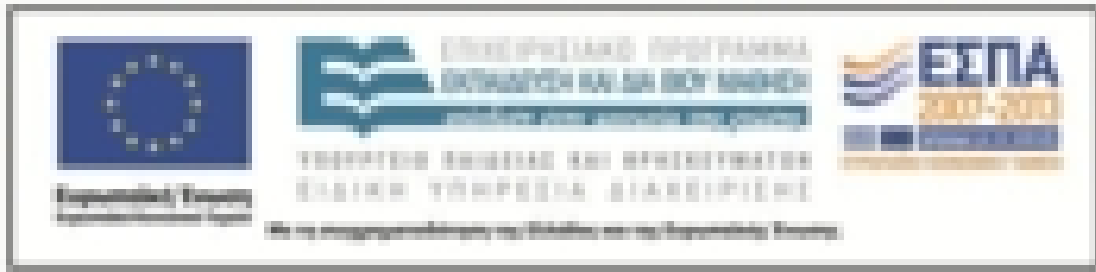
Ωστόσο, μεθοδολογικά, στο παρόν σενάριο περιορίζεται η άμεση διδασκαλία –ο ρόλος του διδάσκοντα παραμένει βοηθητικός, διευκολυντικός– και ωθούνται οι μαθητές να ανακαλύψουν τη γνώση και να οικοδομήσουν καινούρια πάνω στα ήδη κατακτημένα. Στο πλαίσιο αυτό ενθαρρύνεται η συνεργατική μάθηση, ενώ με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται εμβάθυνση στις έννοιες (περιεχόμενο) και αύξηση της αυτοπεποίθησης για τη χρήση και αξιοποίηση της γνώσης.

Ως προς την οργάνωση της γνώσης που επιχειρεί το σενάριο να μεταδώσει αυτό γίνεται με τη θέση και επίλυση του προβλήματος της πνευματικής ηγεσίας (διερευνητική ανακαλυπτική μάθηση) και αναμένεται στο τέλος της επεξεργασίας οι μαθητές να είναι σε θέση να διατυπώσουν τεκμηριωμένες απόψεις γύρω από το θέμα όπως κι αν τεθεί, χρησιμοποιώντας συνειδητά τους όρους και προσδίδοντάς τους ουσιαστικό περιεχόμενο.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Η αναζήτηση προσδιορισμού του όρου πνευματική ηγεσία που αποτελεί τον κορμό γύρω από τον οποίο οργανώνεται το σενάριο, εξετάζεται τόσο ιστορικά, αλλά κυρίως στη σύγχρονη πραγματικότητα. Οι μαθητές ακολουθώντας τη δομή του σεναρίου θα μπορέσουν να έρθουν σε άμεση επαφή με τις πηγές πληροφόρησης, θα επεξεργαστούν ατομικά και ομαδικά ποικίλα κείμενα και θα αναζητήσουν τη γνώση άμεσα χωρίς διαμεσολάβηση.
- Εξετάζοντας προσωπικότητες που ξεχωρίζουν, ερευνώντας και σχολιάζοντας αξίες, πεποιθήσεις και στάσεις ζωής, κατ' αρχήν θα γνωρίσουν γεγονότα που πιθανόν ως τώρα αγνοούσαν, με τα οποία μπορούν να σχηματίσουν καλύτερη αντίληψη της πραγματικότητας αλλά και να ενισχύσουν το ιδεολογικό τους οπλοστάσιο. Πράξεις ελεύθερες, γενναίες που σκοπεύουν στο κοινό καλό μπορούν να χρησιμεύσουν πάντα ως πρότυπα –επιθυμητά πρότυπα– για τους

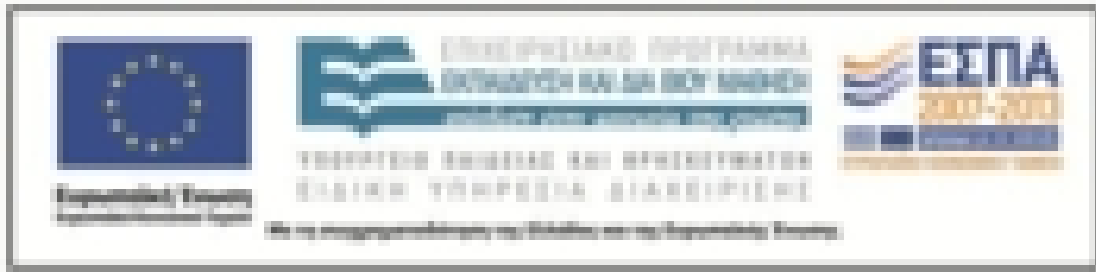

εφήβους που συχνά μένουν με αόριστες εντυπώσεις και επιπόλαιες θεωρήσεις παπαγαλίζοντας τυφλοσούρτηδες για τις εξετάσεις.

- Με το σενάριο επιχειρείται μια πιο άμεση γνωριμία με τα συγκεκριμένα πρόσωπα που κάποια ιστορική στιγμή θεωρήθηκαν πνευματική ηγεσία. Εξετάζοντας τη συμπεριφορά τους στα συμφραζόμενα της εποχής, επιχειρώντας να κρίνουν και να αποτιμήσουν τις πράξεις τους με τη βοήθεια εργαλείων όπως οι ποικίλες πληροφορίες που προσφέρονται στο διαδίκτυο και η αποκωδικοποίηση των πληροφοριών αυτών, βοηθούνται για να σταθεροποιήσουν την εικόνα τους για τον κόσμο και να διαμορφώσουν σιγά-σιγά τις δικές τους απόψεις τις οποίες θα εφαρμόσουν ως στάσεις πλέον ζωής.

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Κατ' αρχήν έρχονται οι μαθητές σε επαφή με ποικίλα κείμενα τα οποία καλούνται να κατανοήσουν και να αποκωδικοποιήσουν. Τόσο ατομικά όσο και ομαδικά επεξεργάζονται στην τάξη και το εργαστήριο, στο χαρτί και στην οθόνη του υπολογιστή μορφές κειμένων για να αντλήσουν πληροφορίες και να απαντήσουν στις ερωτήσεις που τίθενται κατά τη διάρκεια του μαθήματος (κατανόηση κειμένου).
- Επίσης διατυπώνουν ιδέες, απόψεις και επιχειρήματα χρησιμοποιώντας κειμενικά είδη στο γραπτό και προφορικό λόγο και καλλιεργούν έτσι τις εκφραστικές τους δεξιότητες, ενώ βελτιώνουν την επικοινωνιακή τους δυναμική (έκφραση-διατύπωση απόψεων γραπτά και προφορικά).
- Πιο συγκεκριμένα με το σενάριο γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστούν τα κείμενα ως φορείς νοήματος που συγκροτείται –πέρα από το περιεχόμενο– από το ύφος και τη δομή τους και να συσχετιστούν με την εποχή και τα πρόσωπα. Έτσι, επεξεργαζόμενοι οι μαθητές σύγχρονες συνεντεύξεις, σχόλια αναρτημένα στο διαδίκτυο καθώς και συνέπειες συγκεκριμένων πράξεων, έτσι όπως αυτές ανιχνεύονται στα κείμενα, οδηγούνται να υποψιαστούν

λανθάνοντα νοήματα που δρουν και επηρεάζουν την κοινή γνώμη και τους ίδιους αυτούς.

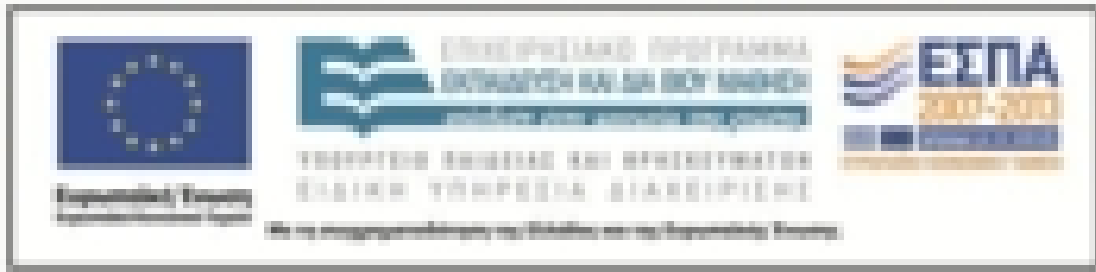
- Τέλος, δημιουργώντας οι ίδιοι οι μαθητές κείμενα που κυρίως θα εκφράζουν προσωπικές απόψεις των ιδίων ή της ομάδας τους, έτσι όπως αυτές διαμορφώθηκαν από την μελέτη και παρατήρηση δοσμένων περιστατικών, αναμένεται να καλλιεργήσουν την αυθόρμητη, ατομική και απλή έκφραση, αποφεύγοντας την αναπαραγωγή προκατασκευασμένης/τυποποιημένης γλωσσικής επιλογής.

Γραμματισμοί

- Ο γλωσσικός γραμματισμός επιχειρείται να καλλιεργηθεί μέσω της γλωσσικής επεξεργασίας των κειμένων (υφολογική, λεξιλογική, μορφοσυντακτική).
- Ο ψηφιακός γραμματισμός μέσω της επεξεργασίας ψηφιακών κειμένων, τη δημιουργία λογισμικού παρουσίασης και τη χρήση εικονικού χώρου.
- Ο κριτικός γραμματισμός με την προσπάθεια αποκωδικοποίησης των ποικίλων κειμένων με την επεξεργασία των οποίων θα πρέπει να απαντηθεί το πρόβλημα που τέθηκε εξ αρχής και αφορά στην πνευματική ηγεσία.
- Επίσης με την συνεργασία και αλληλοϋποστήριξη που η εφαρμογή του σεναρίου προωθεί επιχειρείται η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων και πολιτισμικών σταθερών (βοήθεια, συμπαράσταση, ενίσχυση προς τον άλλον).

Διδακτικές πρακτικές

Όσον αφορά στην οργάνωση της τάξης στο 1^ο και 3^ο δίωρο οργανώνεται μετωπικά και οι μαθητές εργάζονται είτε σε ομάδες των δυο ατόμων είτε ατομικά. Αυτή η επιλογή κρίνεται πιο κατάλληλη καθώς η τελική εξέταση των μαθητών είναι ατομική και οι ίδιοι προτιμούν να γράφουν μόνοι τους παρά σε συνεργασία. Ωστόσο η συνεργασία με τον/τη διπλανό/ή τους είναι σε αρκετές περιπτώσεις υποβοηθητική κυρίως για τους αδύνατους ή μέτριους μαθητές, οι οποίοι μπορεί να κερδίσουν

παρακολουθώντας τον συμμαθητή τους να σκέφτεται, να επιλέγει, να απορρίπτει, να γράφει στο τέλος έτσι και όχι αλλιώς.

Η αλληλοδιόρθωση των γραπτών κινείται στο ίδιο σκεπτικό, επειδή: α) οι μαθητές ασκώντας οι ίδιοι τον ρόλο του αξιολογητή, συνειδητοποιούν καλύτερα τα κριτήρια/παραμέτρους με τα οποία αξιολογούνται στις εξετάσεις και έτσι μπορούν πιο εύκολα να βελτιώσουν το γραπτό τους, και β) εξασκούν την κριτική τους ικανότητα, ενώ παρατηρώντας προσεκτικά τον τρόπο που γράφει ένας συνομήλικός τους μπορούν πιο εύκολα να αντιληφθούν ατέλειες αλλά και αρετές του λόγου.

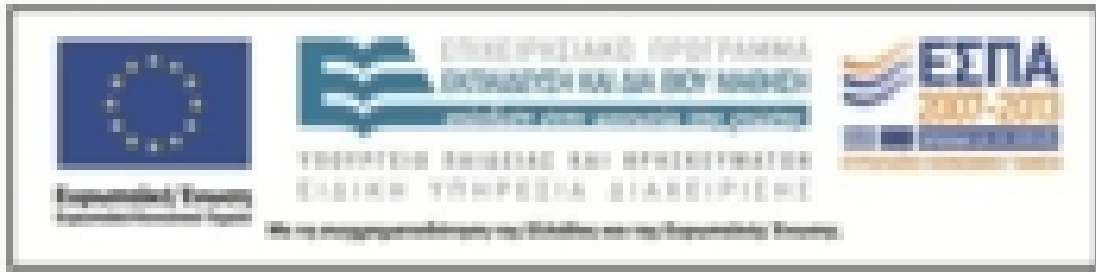
Η διευρυμένη ομαδοσυνεργατική εφαρμόζεται περιορισμένα και μόνο στο εργαστήριο πληροφορικής –κυρίως λόγω έλλειψης υπολογιστών– και επιδιώκεται να αναλάβουν ο/η κάθε μαθητής/τρια διακριτούς ρόλους, ώστε να κερδίσουν κατά το δυνατόν περισσότερα όλοι.

Ο ρόλος του καθηγητή είναι συντονιστικός, υποβοηθητικός, διευκολυντικός. Ενθαρρύνει τους μαθητές να αναζητήσουν, να εκφράσουν, να αναθεωρήσουν, να συμπεράνουν κλπ. Έτσι, μέσα από όλη τη διαδικασία το σενάριο στοχεύει να αποκτήσουν οι μαθητές αυτοπεποίθηση, αυτενέργεια και να ασκηθούν αλληλοϋποστηρίζοντας ο ένας τον άλλον, πρακτική που στην τελευταία τάξη δεν είναι ωστόσο συνηθισμένη.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο όρος «πνευματική ηγεσία» είναι πολύ συνηθισμένος κυρίως στις εκθέσεις των μαθητών της Γ' Λυκείου. Όταν γίνεται λόγος για λύσεις και προτάσεις «η συνταγή» υπαγορεύει να επιστρατεύονται «οι φορείς κοινωνικοποίησης» (οικογένεια, σχολείο, ΜΜΕ) και οι πνευματικοί άνθρωποι. Αυτοί οι τελευταίοι αποτελούν κάτι νεφελώδες και ακαθόριστο, πέρα από λέξεις δεν ξέρω αν αντιπροσωπεύουν κάτι συγκεκριμένο στο μυαλό των μαθητών. Με το συγκεκριμένο σενάριο θα καταβληθεί προσπάθεια,

ώστε ο όρος να διασαφηνιστεί και να ζωντανέψει –ή δυνατόν. Παράλληλα, το σενάριο επιχειρεί να καλύψει και δυο ακόμη έννοιες που περιέχονται στη διδακτέα ύλη των εξετάσεων τον λαϊκισμό και τον μεσσιανισμό, με τρόπο έμμεσο, ανιχνεύοντας (ή αποκλείοντας) τις εκφάνσεις τους στα προς μελέτη κείμενα και στις σύγχρονες καθημερινές περιστάσεις.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο επιχειρεί να καλύψει μέρος της διδακτέας ύλης έτσι όπως προβλέπεται από το Α.Π.Σ. και αφορά στο περιεχόμενο των εννοιών πνευματική ηγεσία, λαϊκισμός και μεσσιανισμός. Επίσης, εξασκεί τους μαθητές στο κειμενικό είδος της επιστολής, στην ανάπτυξη παραγράφου, θίγει τη θεωρία της πειθούς (τρόπους πειθούς, ανασκευή επιχειρήματος) και καλλιεργεί δεξιότητες κατανόησης κειμένου, κατάκτησης λεξιλογίου και αναγνώριση υφολογικών χαρακτηριστικών στα κείμενα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το διαδίκτυο χρησιμοποιείται για την άντληση πληροφοριών λόγω αμεσότητας, ταχύτητας, ποικιλίας κλπ. Το λογισμικό παρουσίασης επιλέγεται για τη σύντομη, περιεκτική και ζωντανή παρουσίαση τόσο από τη μεριά του καθηγητή όσο και από τις ομάδες των μαθητών. Τα ψηφιακά περιβάλλοντα –μικρής χρησιμότητας στη Γ΄ Λυκείου, καθώς οι μαθητές λόγω φόρτου εργασίας «κλείνουν» τους υπολογιστές– προτείνονται με επιφύλαξη. Θα επιχειρηθεί ένα περιβάλλον ([Socrative](#)) όσο το δυνατόν πιο εύχρηστο που δε θα απαιτεί χρόνο και σκέψη ιδιαίτερη.

Κείμενα

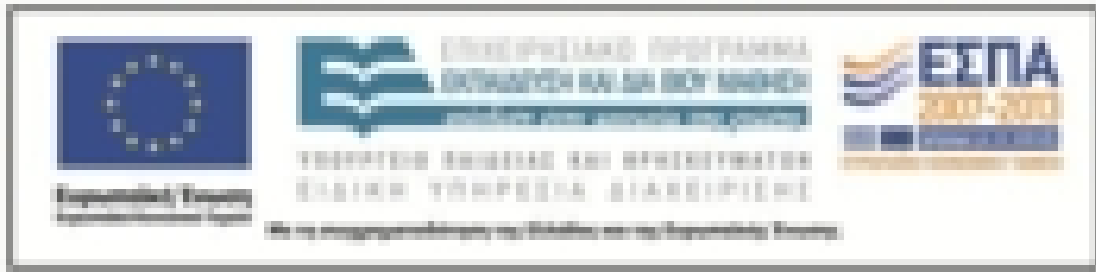
- [Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Γ΄: Θ. Μαυρόπουλος, «Πνευματικός άνθρωπος: Απόπειρα ορισμού και κοινωνικού προσδιορισμού του», σελ. 324-327.](#)
- [Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Γ΄: Φ. Πολίτης, «Μεσσιανισμός», σελ. 250-252.](#)
- [Έκφραση-Έκθεση, τεύχος Γ΄: Ι. Ε. Μανωλεδάκης, «Λαϊκότητα και λαϊκισμός», σελ. 176-177.](#)

- Αλκίνοου Ιωαννίδη, «Ελεύθεροι και κατακτημένοι»: <http://www.alkinoos.gr/el/news.html>
- Επιστολή φοιτητή, δημοσιευμένη στη lifo: <http://www.lifo.gr/lifoland/you-send-it/24828>
- Άρθρο του Ν. Μπακουνάκη: <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=519828>
- Παντελής Μπουκάλας, «Σιωπούν στ' αλήθεια οι διανοούμενοι;» <http://www.24grammata.com/?p=12885>
- Η δήλωση του Σεφέρη, 1969
- Συνέντευξη της Κικής Δημουλά: <http://maga.gr/2013/05/07/i-kiki-dimoula-apanta-apoklistika-sto-maga-gr/>.
- Επιστολή του Ν. Βαλαωρίτη: <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=515206>
- Το βίντεο όπου ο καθηγητής Τάσσιος μιλάει στον Άρη Προτοσάλτερ: <https://www.youtube.com/watch?v=iN-xQRwilg8>
- Απόσπασμα από τη συνέντευξη του Σαββόπουλου: <https://www.youtube.com/watch?v=do7wfp74sNU>
- [77 καλλιτέχνες τραγουδούν τον Ερωτόκριτο](#)
- Τα σχόλια του Τρίτου (για τους καλλιτέχνες): <http://www.youtube.com/watch?v=JnGeGll8ws4>
- Τα σχόλια του Τρίτου (Το πρόσωπο του τέρατος): <http://www.youtube.com/watch?v=n7jFqtRrx2A>
- Τα σχόλια του τρίτου (Η δημογεροντία του μέλλοντος): <http://www.youtube.com/watch?v=5gWasuUnwn0>

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1^η φάση

1^ο δίωρο: εισαγωγική εμπλοκή των μαθητών στο θέμα

- Δίνεται σε φωτοτυπία το κείμενο του Αλκίνοου Ιωαννίδη «Ελεύθεροι και κατακτημένοι» <http://www.alkinoos.gr/el/news.html> (25-3-2013) και ζητείται από τους μαθητές να το επεξεργαστούν ανά δύο για να εντοπίσουν: το είδος του κειμένου και τα χαρακτηριστικά του είδους (άρθρο), την τρόπο πειθούς που κυριαρχεί, (επίκληση στο συναίσθημα), το θεματικό κέντρο, 2-3 κύρια επιχειρήματά του. Ακόμη ζητείται να το τοποθετήσουν χρονικά και να εξηγήσουν γιατί γράφτηκε.

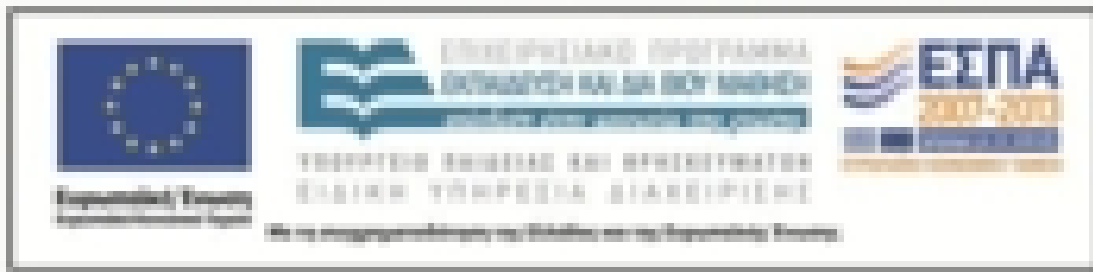
- Σημειώνουμε στον πίνακα τις απαντήσεις σε στήλες: Κειμενικό είδος: (άρθρο), Ποιος; (Αλκίνοος Ιωαννίδης, τραγουδοποιός) Πότε; (όταν κουρευτήκαν οι τραπεζικές καταθέσεις της Κύπρου) Γιατί; (έκφραση, ιδεών, συναισθημάτων, αλλά και ενίσχυση του ηθικού του κυπριακού λαού) Τι; (μιλάει για τους Κυπρίους, την υλιστική νοοτροπία, την Κυπριακή τραγωδία, πώς να αντιμετωπίσουν την καινούρια δοκιμασία κ.ά.)

- Εξετάζουμε στη συνέχεια τον αντίκτυπο τον οποίον είχε το κείμενο: δημοσιεύθηκε στην προσωπική ιστοσελίδα του τραγουδοποιού και αναδημοσιεύθηκε σε πλήθος άλλα μέσα. Όλοι σχεδόν μιλούσαν γι' αυτό θετικά, θυμίζοντας κι άλλες παρεμβάσεις του τραγουδοποιού. (96.900 αποτελέσματα έβγαλε η αναζήτηση στο Google. Το αναδημοσιεύει η LIFO και σε δυο μέρες γράφονται 53 σχόλια). Δείχνουμε στον προτζέκτορα τις σχετικές σελίδες <http://www.lifo.gr/team/readersdigest/37000>

- Ωστόσο δεν συμφωνούν όλοι:

- Δίνουμε σε φωτοτυπία την επιστολή ενός φοιτητή, δημοσιευμένη στη lifo <http://www.lifo.gr/lifoland/you-send-it/24828> και ζητάμε να παρατηρήσουν τα χαρακτηριστικά της επιστολής και στη συνέχεια τα σημεία όπου παρουσιάζεται ο αντίλογος.

- Γράφουμε στον πίνακα. Α) τα χαρακτηριστικά της επιστολής και β) τα σημεία αντίλογου. Συζητάμε αν πείθουν τα επιχειρήματα και αν ανασκευάζονται ικανοποιητικά (εδώ έχουμε τη θεωρία ανασκευή επιχειρήματος).

- Στα δύο προηγούμενα κείμενα ζητάμε από τους μαθητές να ανιχνεύσουν αν υπάρχουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού. Επειδή μάλλον οι μαθητές δε θα γνωρίζουν ακριβώς τις έννοιες, συνοψίζουμε τα χαρακτηριστικά τους σε καρτέλες με τη μορφή της προβολής παρουσίασης (βλ. οικείο φάκελο με συνοδευτικό υλικό) αλλά και με παραπομπή στα αντίστοιχα κείμενα του σχολικού βιβλίου. Λαϊκισμός (σελ. 176), μεσσιανισμός (σελ. 250 και 256 –χρήσιμη σημείωση). Παραδείγματα μεσσιανισμού δεν αναμένουμε να διακρίνουν, όμως ο λαϊκισμός είναι εμφανής κυρίως στα σχόλια της LIFO που επισημαίνουμε.

- Ζητάμε από τους μαθητές να συνεργαστούν ανά δύο και να γράψουν μέρος μιας επιστολής προς τον Α. Ιωαννίδη όπου με αφορμή το άρθρο του, θα σχολιάζουν την αξία ή όχι παρόμοιων παρεμβάσεων. Τους τονίζουμε να γράψουν την προσωπική τους άποψη τηρώντας το επικοινωνιακό πλαίσιο της επιστολής. Μέχρι το τέλος της 2^{ης} ώρας οι μαθητές αναμένεται να έχουν ολοκληρώσει την εργασία τους και φροντίζουμε να μείνει λίγος χρόνος για να διαβάσουμε κάποιες παραγράφους. Όλα τα κείμενα διορθώνονται/σχολιάζονται από τον εκπαιδευτικό, αναρτώνται στον σχετικό εικονικό χώρο που έχει επιλεγεί για την εφαρμογή του σεναρίου.

Για το σπίτι αναθέτουμε σαν εργασία να σκεφτούν όλοι μια προσωπικότητα κοινής αποδοχής από την οποία θα δεχόντουσαν να πάρουν συμβουλές γιατί θα αναγνώριζαν την αξία της. Ζητάμε να αφιερώσουν λίγα λεπτά από τον πολύτιμο χρόνο τους και να εξηγήσουν τους λόγους που το κάνουν αποδεκτό αυτό το πρόσωπο. Δίνουμε ένα ψηφιακό περιβάλλον ([Socrative](#)), για να παρουσιάσουν το πρόσωπο και ζητάμε να στείλουν την απάντηση τουλάχιστον μία μέρα πριν το επόμενο μάθημα. Ο καθηγητής επεξεργάζεται τις αναρτήσεις και ετοιμάζει ένα αρχείο με λογισμικό παρουσίασης.

2^η φάση στο εργαστήριο πληροφορικής: 2^ο δίωρο

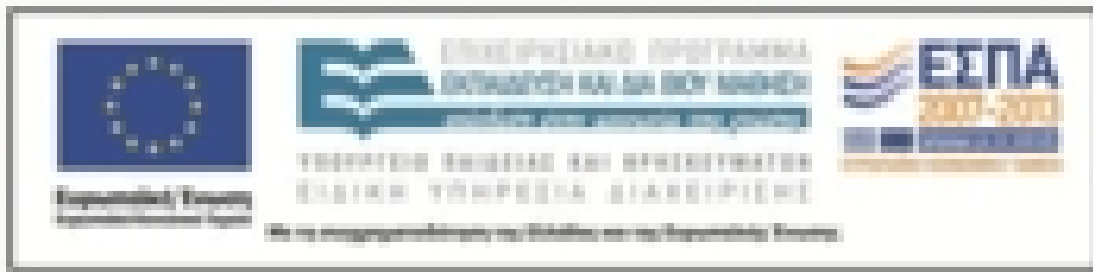

Οι μαθητές μοιράζονται σε ομάδες 4-5 ατόμων και καταλαμβάνουν τους σταθμούς εργασίας στο εργαστήριο πληροφορικής. Ο καθηγητής με τη βοήθεια προβολικού μηχανήματος δείχνει στην ολομέλεια το αρχείο όπου έχει συγκεντρώσει την εργασία των μαθητών και αφήνεται χρόνος για διευκρινίσεις και σχολιασμό. Στη συνέχεια εξηγούμε ότι θα επεκτείνουμε την αναζήτηση, συνεργαζόμενοι και ανταλλάσσοντας απόψεις για να εμβαθύνουμε στο θέμα που έχει να κάνει με την έννοια της πνευματικής ηγεσίας. Κατ' αρχήν παραπέμπουμε στο κείμενο του Μαυρόπουλου, σελ. 324-328 ([και εδώ](#)) καθώς και στο διάγραμμα του, έτσι όπως παρατίθεται στον οικείο φάκελο με το συνοδευτικό υλικό μαζί με τις διευκρινιστικές διαφάνειες για τον λαϊκισμό και τον μεσσιανισμό που ήδη έχουμε συμβουλευτεί στο πρώτο δίωρο.

Στη συνέχεια οι ομάδες ανοίγουν τα φύλλα εργασίας και αρχίζουν να συνεργάζονται για να φέρουν σε πέρας την αποστολή τους, που είναι: α) να αποφανθούν τεκμηριωμένα αν το πρόσωπο που αναλαμβάνουν να μελετήσουν συγκεντρώνει τα χαρακτηριστικά της πνευματικής ηγεσίας και β) να ανιχνεύσουν τυχόν φαινόμενα λαϊκισμού και μεσσιανισμού στις παρεμβάσεις των συγκεκριμένων προσώπων και τη δημοσιοποίηση των θέσεών τους.

Συγκεκριμένα:

Η 1^η ομάδα ασχολείται με τον θεωρούμενο ως τον πρώτο διανοούμενο, έτσι όπως αναδείχθηκε μέσα από την υπόθεση Ντρέφους, τον συγγραφέα Εμίλ Ζολά. Μελετούν τα σχετικά στοιχεία, συμβουλευονται άρθρα και αποφαινόμενοι για τον ρόλο του στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης και την εξέλιξη της υπόθεσης γενικότερα. Καλούνται να προσδιορίσουν με πρότυπο την περίπτωση του Ζολά τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τον διανοούμενο ή αλλιώς πνευματικό άνθρωπο. Στη συνέχεια εξετάζουν την περίπτωση του Γ. Σεφέρη. Μελετούν τη «δήλωσή» του κατά την περίοδο της δικτατορίας και το γνωστό τους, από τη Β' τάξη «Επί ασπαλάθων», καθώς και τη στάση του γενικότερα κατά τη διάρκεια της ζωής του. Συζητούν μεταξύ τους αξιολογώντας τα στοιχεία τους, για να καταλήξουν τεκμηριωμένα για τον Γ. Σεφέρη αν πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί

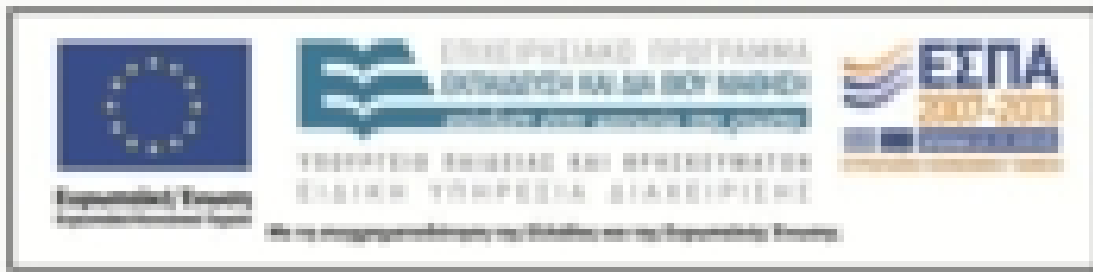

διανοούμενος και αν η στάση του ήταν αυτή που περιμένει η κοινωνία από την πνευματική ηγεσία. Επίσης ερευνούν για στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού στα κείμενα που μελέτησαν.

Η 2^η ομάδα εξετάζει την περίπτωση της Κικής Δημουλά. Μελετά τα βιογραφικά της στοιχεία και τα τελευταία δημοσιεύματα που αφορούν στο πώς μεταφέρθηκε η αποστροφή της για τους μετανάστες στην Κυψέλη καθώς επίσης την απάντησή της αλλά και την άποψή της για τους πνευματικούς ανθρώπους. Επίσης συμβουλευονται το άρθρο του Π. Μπουκάλα για τη σιωπή των διανοουμένων. Μετά από όλα αυτά καλούνται να καταλήξουν βασισμένοι σε επιχειρήματα αν η ποιήτρια πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί διανοούμενη και αν η στάση της είναι αυτή που περιμένει η κοινωνία από την πνευματική ηγεσία. Επίσης καταγράφουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού τα οποία είναι δυνατόν να ανιχνευθούν στα κείμενα που διάβασαν καθώς και στα σχόλια.

Ζητείται από την ομάδα επίσης να παρατηρήσει τη συνέντευξη της Κικής Δημουλά ως προς το ύφος και τις γλωσσικές επιλογές και να τη συγκρίνει με το κείμενο του Μαυρόπουλου ως προς τα ίδια στοιχεία.

Η 3^η ομάδα ασχολείται με την περίπτωση του Μίκη Θεοδωράκη. Ερευνούν την προσωπική του ιστοσελίδα (στα Αγγλικά), τον δεκάλογο της διακήρυξης του Σπίθα (ιδεολογία), την ανάρτηση και τα σχόλια στο <http://www.enkripto.com/2011/06/h.html>, καθώς και τα άρθρα του Π. Μπουκάλα για τη σιωπή των διανοουμένων. Επίσης παρακολουθούν το βίντεο όπου 77 καλλιτέχνες τραγουδούν τον Ερωτόκριτο. Μετά από όλα αυτά καλούνται να καταλήξουν, βασισμένοι σε επιχειρήματα, αν ο Μ. Θεοδωράκης είναι διανοούμενος και αν μπορεί σήμερα να λειτουργήσει με τον τρόπο που περιμένει η κοινωνία από την πνευματική ηγεσία. Σε συνδυασμό με την περίπτωση του Θεοδωράκη οι μαθητές καλούνται να σχολιάσουν την παρέμβαση των 77 καλλιτεχνών που τραγουδούν τον Ερωτόκριτο, και τέλος να ανιχνεύσουν στοιχεία μεσσιανισμού ή λαϊκισμού στα κείμενα που επεξεργάστηκαν.

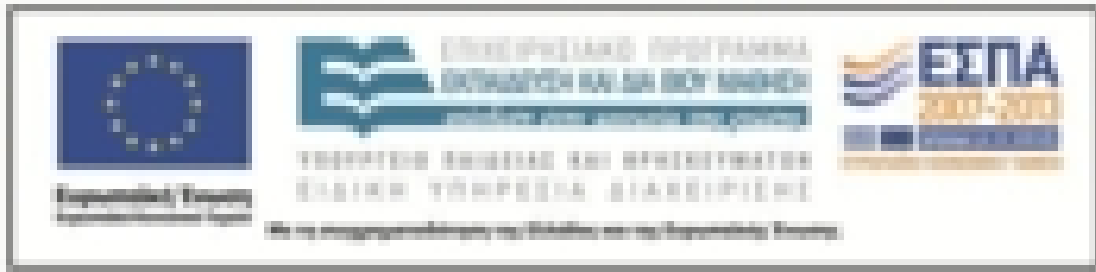

Η 4^η ομάδα ασχολείται με την επιστολή του Νάνου Βαλαωρίτη στον Σαμαρά για την άνοδο της Χρυσής Αυγής <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=515206> καθώς και το πλήθος σχολίων που ακολουθούν (19-5-13). Συμβουλευονται την βικιπέδια για τα βιογραφικά του Ν. Βαλαωρίτη καθώς και τα άρθρα του Π. Μπουκάλα και του Ν. Μπακουνάκη. Εξετάζουν αν ο Νάνος Βαλαωρίτης και η παρέμβασή του είναι χαρακτηριστική περίπτωση παρέμβασης πνευματικού ανθρώπου. Ελέγχουν κυρίως τα σχόλια για λαϊκισμό και στοιχεία μεσσιανισμού.

Η 5^η ομάδα ασχολείται με δυο βίντεο από το Youtube: α) του καθηγητή, Θ. Τάσιου που μιλάει στον Άρη Πορτοσάλτε <https://www.youtube.com/watch?v=iN-xQRwilg8> και β) ένα απόσπασμα από τη συνέντευξη του Δ. Σαββόπουλου στη Βίκυ Φλέσσα στο σημείο όπου κάνει λόγο για τον λαϊκισμό (1.23') <https://www.youtube.com/watch?v=do7wfp74sNU>. Στη συνέχεια καλούνται να απαντήσουν αν οι δυο αυτές συνεντεύξεις μπορούν να θεωρηθούν παρεμβάσεις πνευματικών ανθρώπων, αν οι συγκεκριμένοι άνδρες αποτελούν μέρος της πνευματικής ηγεσίας του τόπου, καθώς και αν μπορούν να ανιχνεύσουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού στις απόψεις που εκτίθενται. Επικουρικά μπορούν να συμβουλευτούν τα άρθρα του Ν. Μπακουνάκη και του Π. Μπουκάλα.

Η 6^η ομάδα ασχολείται με την περίπτωση του Μάνου Χατζιδάκι. Κατ' αρχήν διαβάζει το διευκρινιστικό κείμενο του ίδιου του Χατζιδάκι που παρατίθεται στην έκδοση του βιβλίου: *Τα σχόλια του Τρίτου. Μια νεοελληνική μυθολογία* (Εξάντας, 2007), στη συνέχεια παρακολουθεί αποσπάσματα από τα συγκεκριμένα σχόλια από το Youtube και συμβουλευόμενοι οι μαθητές το άρθρο του Π. Μπουκάλα, καλούνται να χαρακτηρίσουν τον Μ. Χατζιδάκι σαν πνευματικό άνθρωπο και αν μπορούν να εντοπίσουν στοιχεία λαϊκισμού και μεσσιανισμού στα κείμενα που παρακολούθησαν.

Όλες οι ομάδες καλούνται να ετοιμάσουν την παρουσίαση των απόψεών τους σε Powerpoint, όπου θα αποφαίνονται τεκμηριωμένα αν τα πρόσωπα, τα οποία κλήθηκαν να εξετάσουν πληρούν ή όχι τις προϋποθέσεις για να ανήκουν στην

πνευματική ηγεσία του τόπου καθώς και στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού που τυχόν ανίχνευσαν στα κείμενα ή στις στάσεις των προσώπων.

Στο σπίτι δίνεται να επεξεργαστούν λεξιλόγιο σχετικό.

3^η φάση: 3^ο δίωρο: σε αίθουσα με δυνατότητα κεντρικής προβολής παρουσίασης

1η ώρα: Παρουσιάζουν τις εργασίες οι ομάδες και δικαιολογούν τις απόψεις τους.

Τα σημεία τα οποία ο διδάσκων φροντίζει να επισημανθούν είναι:

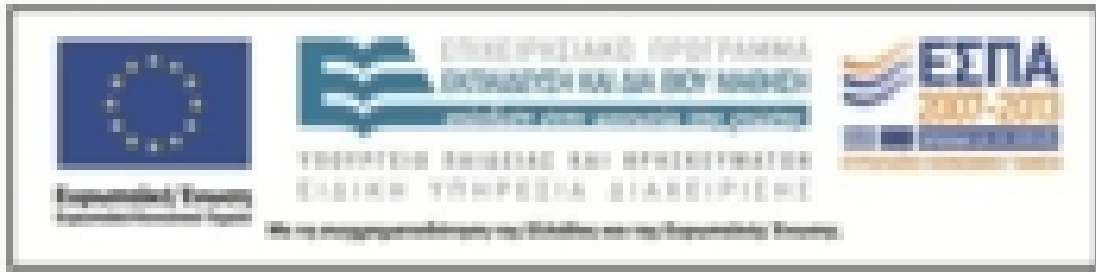
1. Η διάκριση ανάμεσα στους «οργανικούς» διανοούμενους οι οποίοι στηρίζουν το σύστημα, προβάλλονται από τα ΜΜΕ και προωθούν απόψεις που ενισχύουν τις ισχύουσες, και από την άλλη τις ελεύθερες φωνές που δεν αυτολογοκρίνονται και συχνά έρχονται σε σύγκρουση με το ρεύμα.
2. Ο χρόνος και οι συνθήκες που διαμορφώνουν κάθε φορά τη δυναμική και απαιτούν τις στάσεις των διανοουμένων.
3. Επίσης φροντίζει να σχολιαστεί το ύφος και το περιεχόμενο της συνέντευξης της Κικής Δημουλά σε αντιπαράβολή με το κείμενο του Μαυρόπουλου.

2η ώρα:

Για την αναπλαισίωση (και αξιολόγηση) της προηγούμενης επεξεργασίας, οι μαθητές ατομικά καλούνται να γράψουν μία παράγραφο ανά ζεύγη (όπως κάθονται στο θρανίο) φροντίζοντας να τις συνδέσουν μεταξύ τους με συνδετικές λέξεις ή φράσεις.

Οι παράγραφοι θα αποτελούν το κύριο μέρος μιας επιστολής που θα στέλνουν σε εφημερίδα με την οποία θα σχολιάζουν τη στάση μιας από τις προσωπικότητες που παρουσιάστηκαν (Σεφέρης, Δημουλά, Θεοδωράκης, Βαλαωρίτης, Χατζιδάκις). Μετά, με δοσμένα κριτήρια θα διορθώσουν και θα βαθμολογήσουν ο ένας την παράγραφο του άλλου. Οι παράγραφοι θα δοθούν στο τέλος της ώρας στον διδάσκοντα.

Στο σπίτι τους δίνεται να επεξεργαστούν το θέμα των Πανελληνίων εξετάσεων (2001) για τον ρόλο των διανοουμένων.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^η φάση

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

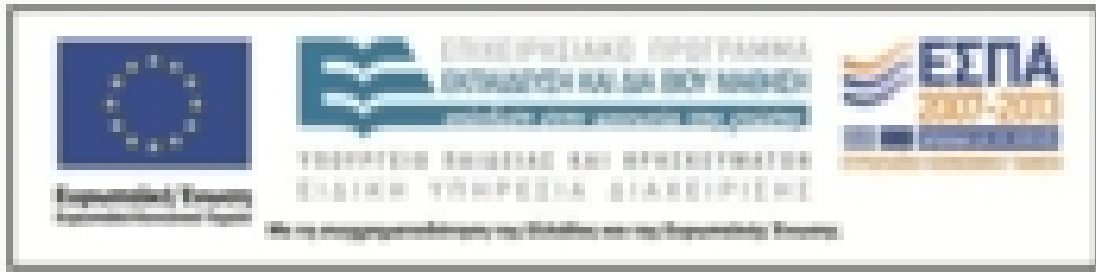
Κοινό για όλους τους μαθητές (συνεργασία σε ομάδες δυο ατόμων)

Ονοματεπώνυμα μελών της ομάδας

- 1.
- 2.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Διαβάστε το κείμενο του Αλκίνοου Ιωαννίδη προσεκτικά.
2. Συνεργαστείτε με τον/την διπλανό/ή σας και εντοπίστε:
 - α) Το είδος του κειμένου
 - β) Τα χαρακτηριστικά του είδους
 - γ) Τον τρόπο πειθούς που κυριαρχεί (με παράδειγμα).....

δ) Το θεματικό κέντρο

δ) 2-3 κύρια επιχειρήματά του

ε) Τον χρόνο και την αιτία για την οποία γράφτηκε

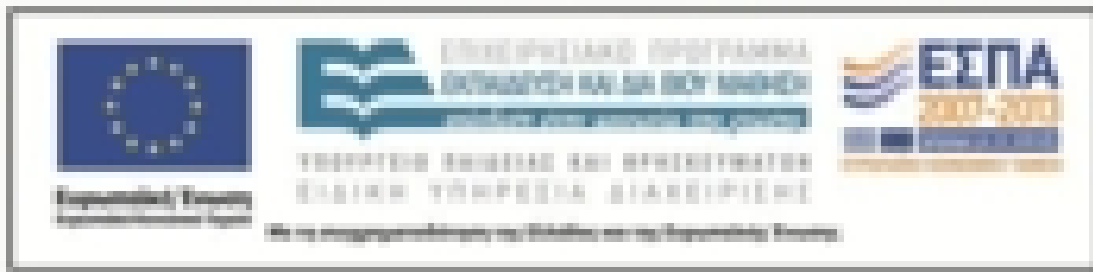
3. Διαβάστε την επιστολή/απάντηση του φοιτητή

4. Συνεργαστείτε με τον/την διπλανό/η σας και

α) Εντοπίστε τα χαρακτηριστικά της επιστολής

β) Εντοπίστε τα σημεία όπου ο φοιτητής επιχειρεί αντίλογο.

5. Συνεργαστείτε με τον/την διπλανό/η σας και γράψτε μία παράγραφο (100-120 λέξεις) μέρος μιας επιστολής προς τον Α. Ιωαννίδη όπου με αφορμή το άρθρο θα

2^η φάση στο εργαστήριο

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

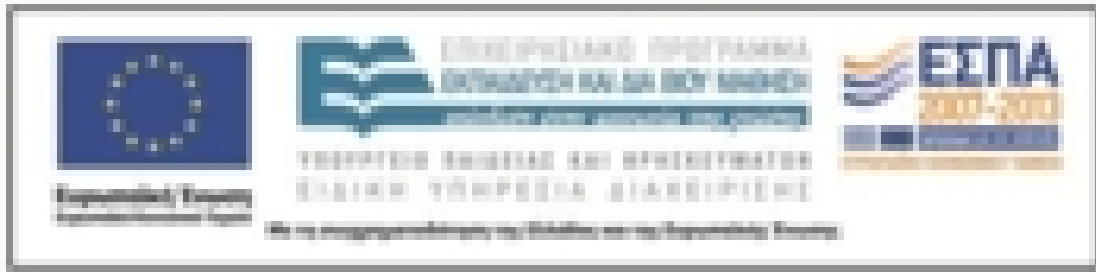

1^η ομάδα Η
περίπτωση του
Γιώργου Σεφέρη

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: 1) Να επισημάνετε χαρακτηριστικά του διανοούμενου έτσι όπως καταγράφονται στο άρθρο του Ν Μπακουνάκη 2) Να αναζητήσετε στοιχεία λαϊκισμού και μεσσιανισμού στα κείμενα που θα μελετήσετε 3) Να εξετάσετε αν ο Γ. Σεφέρης πληροί τις προϋποθέσεις ώστε να χαρακτηριστεί διανοούμενος και 4) Να απαντήσετε τεκμηριωμένα αν είχε η στάση του Γ. Σεφέρη στοιχεία που μια κοινωνία περιμένει από την πνευματική της ηγεσία.

ΥΛΙΚΟ:

1. Το άρθρο του Μπακουνάκη <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=519828>
2. Το ρεπορτάζ για την υπόθεση Ντρέυφους και το Κατηγορώ του Εμίλ Ζολά <http://historyreport.gr/index.php/%CE...> μέχρι «Εμεινε στην ιστορία ως ο άνθρωπος που πρώτος κινητοποίησε τους διανοούμενους στην υπεράσπιση μιας δίκαιης υπόθεσης».
3. Η [δήλωση του Σεφέρη, 1969](#)
4. Το τελευταίο ποίημα του Σεφέρη «Επί ασπαλάθων» ([εδώ](#))

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Χαρακτηριστικά που προσδίδει η βιβλιογραφία στον διανοούμενο.

.....
.....
.....

2. Στοιχεία λαϊκισμού:

.....
.....

Στοιχεία Μεσσιανισμού:

.....

3. Ο Γ. Σεφέρης χαρακτηρίζεται/ δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενος επειδή:

.....
.....
.....
.....
.....

4. Λειτουργήσε/ δεν λειτουργήσε με τον τρόπο που η κοινωνία περιμένει να λειτουργήσει η πνευματική ηγεσία όταν

.....

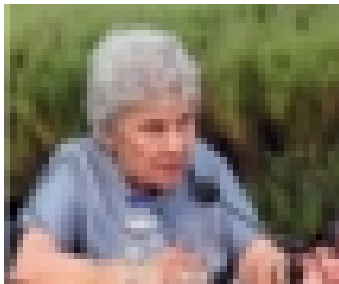
Επειδή

.....
.....

Ετοιμάστε την απάντησή σας σε αρχείο ppt και ΑΝΑΡΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

2^η ομάδα
Η περίπτωση της
Κικής Δημουλά

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: 1) Να αποφανθείτε τεκμηριωμένα αν η Κική Δημουλά πληροί τις προϋποθέσεις του διανοούμενου. 2) Αν κρατά στάση που η κοινωνία περιμένει από την πνευματική της ηγεσία. 3) Αν υπάρχουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού στα κείμενα που θα μελετήσετε. 4) Ποια θέση διατυπώνει η ποιήτρια για τον πνευματικό άνθρωπο και τι ύφος χρησιμοποιεί;

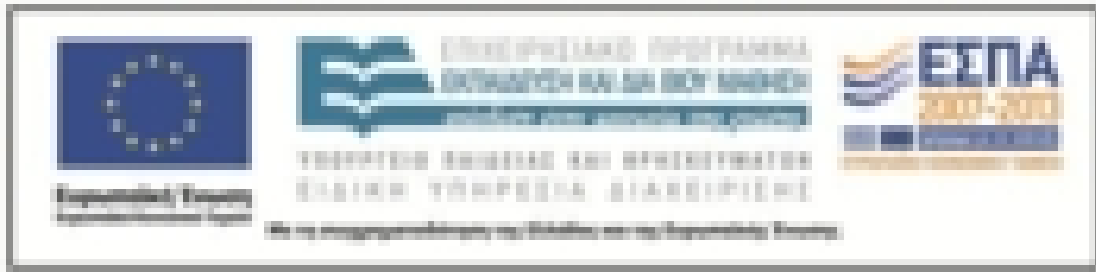
ΥΛΙΚΟ:

- Τα [βιογραφικά στοιχεία της ποιήτριας](#).
- Τα τελευταία δημοσιεύματα για αυτήν με αφορμή την αποστροφή της για τους μετανάστες στην Κυψέλη <http://www.tanea.gr/news/greece/article/5016105/ti-akribws-eipe-h-kikh-dhmoula-gia-thn-kypselh-kai-toys-metanastes/>.
- Η μεταφορά των λόγων της στην Εφημερίδα των συντακτών, (όπως το αναδημοσιεύει η lifo: <http://www.lifo.gr/now/culture/26729>).
- Η απάντηση της ποιήτριας καθώς και η άποψη που διατυπώνει για τους πνευματικούς ανθρώπους: <http://maga.gr/2013/05/07/i-kiki-dimoula-apanta-apoklistika-sto-maga-gr/>.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Η Κική Δημουλά χαρακτηρίζεται / δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενη επειδή:

.....
.....

2. Λειτουργήσε / δεν λειτουργήσε με τον τρόπο που η κοινωνία περιμένει να λειτουργήσει η πνευματική ηγεσία όταν:

.....
.....

Επειδή

.....
.....

3. Στοιχεία λαϊκισμού:

.....
.....

Στοιχεία Μεσσιανισμού:

.....
.....

4. Για τους πνευματικούς ανθρώπους διατυπώνει την άποψη ότι

.....
.....
.....
.....
.....

Ο τόνος/ύφος που χρησιμοποιεί στη συνέντευξή της είναι

.....
.....
.....

Ετοιμάστε την απάντησή σας σε αρχείο ppt και ΑΝΑΡΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ.

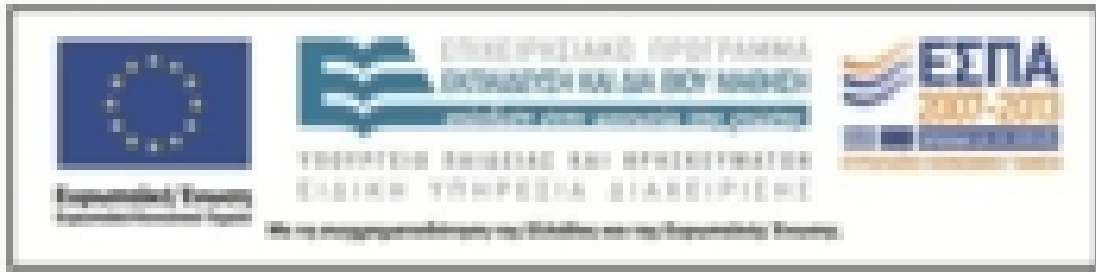
3^η ομάδα

Η περίπτωση του
Μίκη Θεοδωράκη

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: 1) Αφού συζητήσετε μεταξύ σας αξιολογώντας τα στοιχεία που θα μελετήσετε να απαντήσετε στην ερώτηση αν ο Μίκης Θεοδωράκης πληροί τις προϋποθέσεις του διανοούμενου. 2) Αν κρατά στάση που η κοινωνία περιμένει από την πνευματική της ηγεσία. 3) Αν υπάρχουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού στα κείμενα που θα μελετήσετε. 4) Να εξετάσετε το ζήτημα της διάρκειας στο φαινόμενο της πνευματικής ηγεσίας.

ΥΛΙΚΟ:

- Η ιστοσελίδα του συνθέτη <http://www.mikis-theodorakis.net/index.php/en> (στα Αγγλικά).
- Ο δεκάλογος της διακήρυξης του «Σπίθα» (ιδεολογία), την ανάρτηση και τα σχόλια στο <http://www.enkripto.com/2011/06/h.html>.
- Το άρθρο του Π Μπουκάλα «Γιατί σιωπούν οι διανοούμενοι» <http://www.24grammata.com/?p=12885>.
- [77 καλλιτέχνες τραγουδούν τον Ερωτόκριτο](#)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ο Μίκης Θεοδωράκης χαρακτηρίζεται / δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενος επειδή:

.....
.....

Λειτουργεί / δεν λειτουργεί με τον τρόπο που η κοινωνία περιμένει να λειτουργήσει η πνευματική ηγεσία επειδή

.....
.....
.....

2. Στοιχεία λαϊκισμού:

.....
.....

Στοιχεία Μεσσιανισμού:

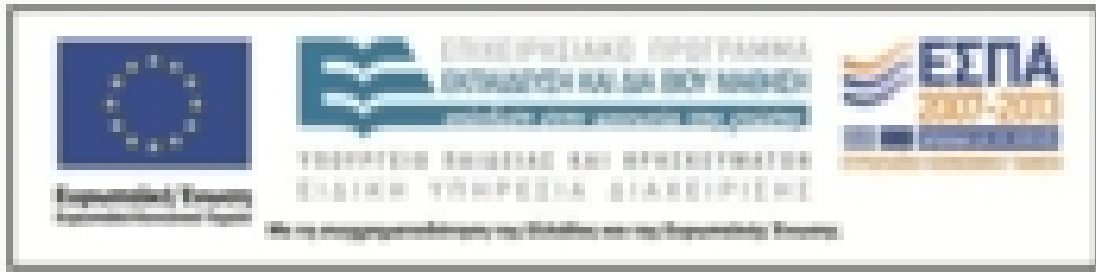
.....
.....

3. Η διάρκεια (δεν) αποτελεί χαρακτηριστικό του πνευματικού ηγέτη επειδή.....

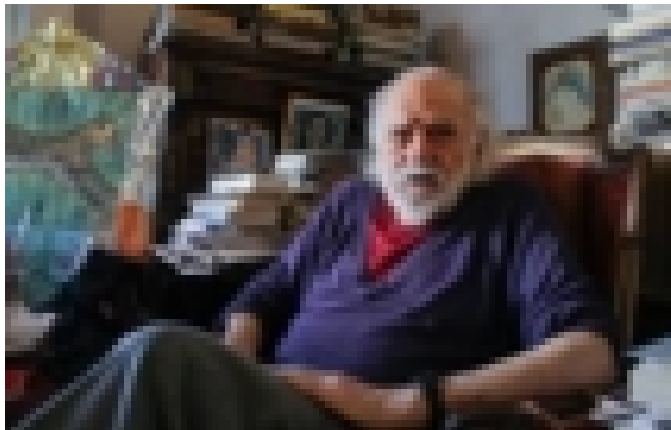
.....
.....
.....

4. Η κίνηση των 77 καλλιτεχνών (δεν) μπορεί να χαρακτηριστεί ως παρέμβαση την οποία η κοινωνία περιμένει από την πνευματική ηγεσία, επειδή

.....
.....
.....

Ετοιμάστε την απάντησή σας σε αρχείο ppt και ΑΝΑΡΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ.

4^η ομάδα

Η περίπτωση
του Νάνου
Βαλαωρίτη

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: 1) Αφού συζητήσετε μεταξύ σας αξιολογώντας τα στοιχεία που θα μελετήσετε να απαντήσετε στην ερώτηση αν ο Νάνος Βαλαωρίτης πληροί τις προϋποθέσεις του διανοούμενου. 2) Αν κρατά στάση που η κοινωνία περιμένει από την πνευματική της ηγεσία. 3) Αν υπάρχουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού στα κείμενα που θα μελετήσετε, ιδίως στα σχόλια που ακολουθούν τη δημοσίευση της επιστολής. 4) Αν το κείμενο των 32 διανοουμένων αποτελεί πράξη που περιμένει η κοινωνία από την πνευματική ηγεσία.

ΥΛΙΚΟ:

- Η επιστολή του Νάνου Βαλαωρίτη στον πρωθυπουργό Α. Σαμαρά για την άνοδο της Χρυσής Αυγής <http://www.tovima.gr/culture/article/?aid=515206>.
- Το πλήθος σχολίων που ακολουθούν (19-5-13).
- Η βιογραφία του ποιητή http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9D%CE%AC%CE%BD%CE%BF%CF%82_%CE%92%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CF%89%CF%81%CE%AF%CF%84%CE%B7%CF%82
- Το κείμενο με τον τίτλο: *τολμήστε που υπογράφουν οι 32 διανοούμενοι* (1/6/11) <http://www.tovima.gr/files/1/2011/06/01/TOLMISTE%21%20Ekklisi%20se%20Politikous.pdf>

- Το άρθρο του Παντελή Μπουκάλα για τη σιωπή των διανοουμένων:
<http://www.24grammata.com/?p=12885>
- Και του Μπακουνάκη για τους οργανικούς διανοούμενους:
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=519828>

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ο Νάνος Βαλαωρίτης χαρακτηρίζεται / δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενος επειδή:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Λειτουργήσε / δεν λειτουργήσε με τον τρόπο που η κοινωνία περιμένει να λειτουργήσει η πνευματική ηγεσία όταν

.....

Επειδή

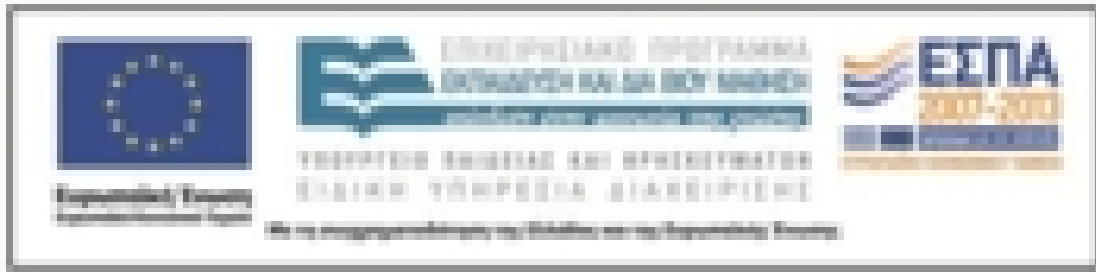
.....
.....

3. Στοιχεία λαϊκισμού:

.....
.....
.....

Στοιχεία Μεσσιανισμού:

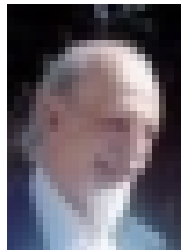
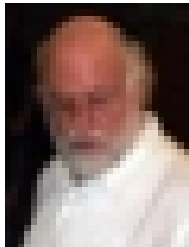
.....
.....
.....

4. Η παρέμβαση των 32 διανοουμένων (δεν) αποτελεί πράξη που περιμένει η κοινωνία από την πνευματική ηγεσία, επειδή

.....
.....
.....

Ετοιμάστε την απάντησή σας σε αρχείο ppt και **ΑΝΑΡΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ.**

5^η ομάδα

Δυο συνεντεύξεις

Θεοδόσης Τάσσιος (μηχανικός, καθηγητής του Ε.Μ. Πολυτεχνείου)

Δ. Σαββόπουλος (τραγουδοποιός)

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: 1) Αφού συζητήσετε μεταξύ σας αξιολογώντας τα στοιχεία που θα μελετήσετε, να απαντήσετε στην ερώτηση αν οι δυο συνεντευξιζόμενοι, Θ Τάσσιος και Δ. Σαββόπουλος, πληρούν τις προϋποθέσεις του διανοούμενου. 2) Αν κρατούν τη στάση που η κοινωνία περιμένει από την πνευματική της ηγεσία. 3) Να καταγράψετε τις απόψεις που διατυπώνει ο Σαββόπουλος για τον λαϊκισμό 4) Να σχολιάσετε τα μέσα στα οποία δίνουν συνέντευξη οι δυο άντρες.

ΥΛΙΚΟ:

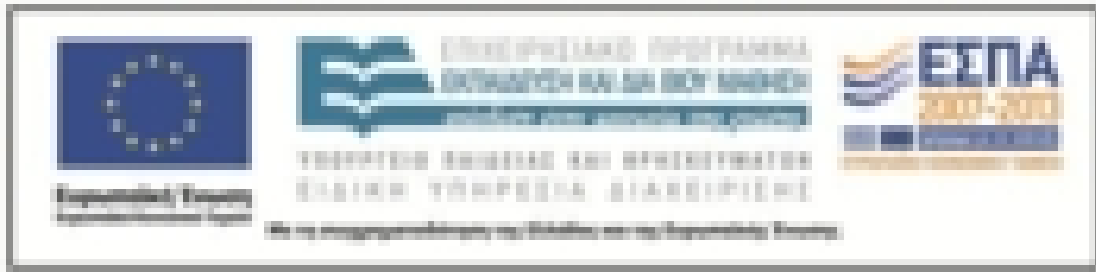
- Το βίντεο όπου ο καθηγητής Τάσσιος μιλάει στον Άρη Πορτοσάλτε:
<https://www.youtube.com/watch?v=iN-xQRwilg8>
- Απόσπασμα από τη συνέντευξη του Σαββόπουλου (1.21 - 1. 27), όπου κάνει λόγο για τον λαϊκισμό: <https://www.youtube.com/watch?v=do7wfp74sNU>
- Το άρθρο του Π. Μπουκάλα για τη σιωπή των διανοουμένων:
<http://www.24grammata.com/?p=12885>
- Το άρθρο του Ν. Μπακουνάκη για τα είδη των διανοουμένων:
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=519828>
- Βιογραφικά στοιχεία των δυο προσωπικοτήτων στη βικιπέδια (αν χρειαστεί).

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ο Θ. Τάσσιος χαρακτηρίζεται / δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενος, επειδή:

.....

.....Ο

Ο Δ. Σαββόπουλος χαρακτηρίζεται / δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενος, επειδή

.....
.....
.....

2. Οι δυο προσωπικότητες λειτουργούν / δεν λειτουργούν με τον τρόπο που η κοινωνία περιμένει να λειτουργήσει η πνευματική ηγεσία

Επειδή

.....
.....

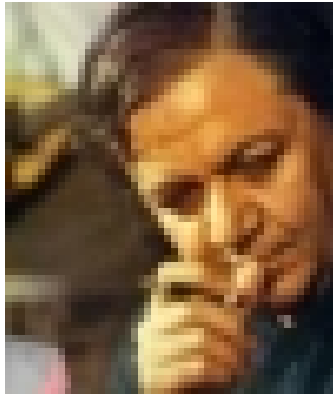
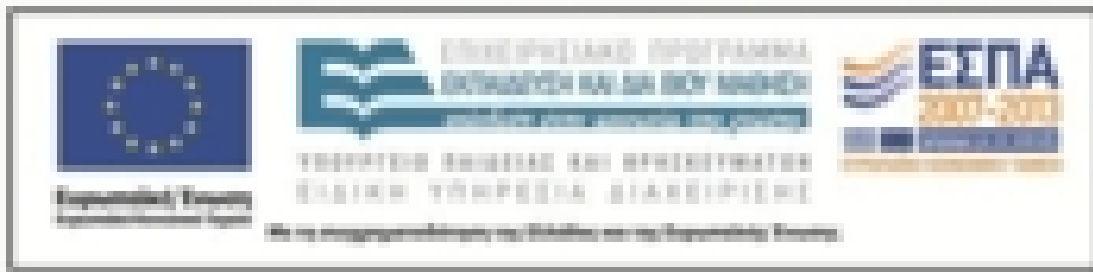
3. Ο Δ. Σαββόπουλος αναφέρει για τον λαϊκισμό:

.....
.....
.....
.....

4. Το μέσον (τηλεοπτικό κανάλι, δημοσιογράφος), όπου δίνουν συνέντευξη οι δυο άντρες, έχει σημασία για τη στάση τους, επειδή

.....
.....
.....
.....

Ετοιμάστε την απάντησή σας σε αρχείο ppt και ΑΝΑΡΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ

6η ομάδα

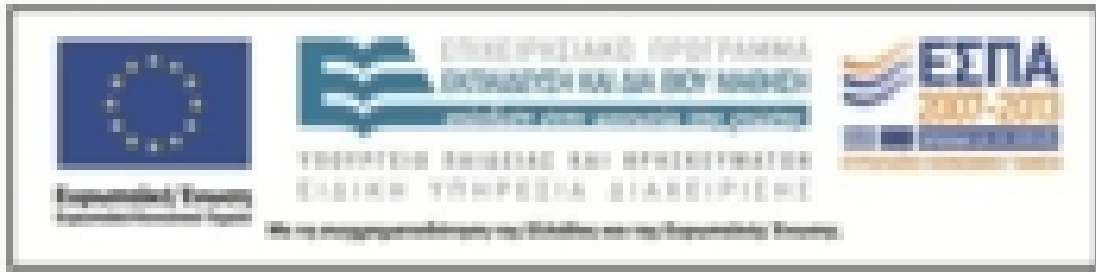
Η περίπτωση του
Μάνου Χατζιδάκι

ΑΠΟΣΤΟΛΗ: α) Αφού συζητήσετε μεταξύ σας αξιολογώντας τα στοιχεία που θα μελετήσετε, να απαντήσετε στην ερώτηση αν ο Μάνος Χατζιδάκις πληροί τις προϋποθέσεις του διανοούμενου. 2) Αν κρατά τη στάση που η κοινωνία περιμένει από την πνευματική ηγεσία. 3) Αν η συγκεκριμένη στάση οδηγεί σε κάποιες συνέπειες και ποιες είναι αυτές. 4) Αν υπάρχουν στοιχεία λαϊκισμού ή μεσσιανισμού στα κείμενα που θα μελετήσετε

ΥΛΙΚΟ:

- Βιογραφία σε α' πρόσωπο <https://www.facebook.com/notes/m%C3%A...>
- Το βιβλίο του Χατζιδάκι, *Τα σχόλια του τρίτου* (1980)
<http://www.biblionet.gr/book/14989/>
- Τα σχόλια του Τρίτου (για τους καλλιτέχνες):
<http://www.youtube.com/watch?v=JnGeGll8ws4>
- Τα σχόλια του Τρίτου (Το πρόσωπο του τέρατος):
<http://www.youtube.com/watch?v=n7jFqtRrx2A>
- Τα σχόλια του τρίτου (Η δημογεροντία του μέλλοντος):
<http://www.youtube.com/watch?v=5gWasuUnwn0>
- Το άρθρο του Παντελή Μπουκάλα για τη σιωπή των διανοουμένων:
<http://www.24grammata.com/?p=12885>

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Ο Μάνος Χατζιδάκις χαρακτηρίζεται / δεν χαρακτηρίζεται ως διανοούμενος, επειδή:

.....
.....
.....
.....
.....

2. Κρατά στάση που η κοινωνία περιμένει από την πνευματική της ηγεσία.

.....

Επειδή

.....
.....
.....

3. Η στάση του Χατζιδάκι είχε συνέπειες, αφού

.....
.....

Επειδή.....

.....
.....

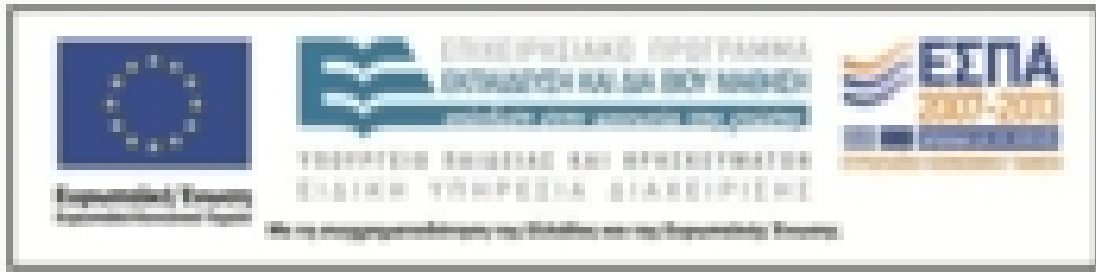
4. Στοιχεία λαϊκισμού:

.....
.....
.....

Στοιχεία Μεσσιανισμού:

.....

Ετοιμάστε την απάντησή σας σε αρχείο ppt και ΑΝΑΡΤΗΣΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΟ ΕΙΚΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ.

3^ο ΔΙΩΡΟ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΟΙΝΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

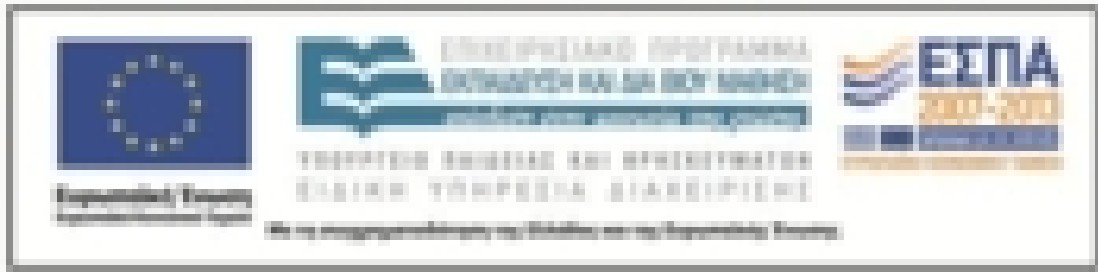
Όνοματεπώνυμο

<i>Προσωπικότητα που παρουσιάστηκε</i>	<i>Αποτελεί διανοούμενο /η</i>	<i>Συμφωνώ/Διαφωνώ</i>	<i>Στάση αναμενόμενη</i>	<i>Συμφωνώ/Διαφωνώ</i>	<i>Στοιχεία λαϊκισμού</i>	<i>Στοιχεία μεσσιανισμού</i>
1 ^η ομάδα: Γ. Σεφέρης						
2 ^η ομάδα: Κική Δημουλά						
3 ^η ομάδα: Μ. Θεοδωράκης						
4 ^η ομάδα: Ν. Βαλαωρίτης						
5 ^η ομάδα: Συνεντεύξεις Τάσσιος, Σαββόπουλος						
6 ^η ομάδα: Χατζιδάκις						

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ: 1) Συνεργαστείτε με τον/την διπλανό/ή σας και επιλέξτε μια από τις προσωπικότητες που παρουσιάστηκαν πιο πάνω. 2) **Γράψετε δυο παραγράφους, από μία ο καθένας/καθεμία μόνος/η του/της (μέρος επιστολής προς μια διαδικτυακή εφημερίδα) στην οποία, με αφορμή την προσωπικότητα που επιλέξατε, θα αναφέρεστε στον ρόλο της πνευματικής ηγεσίας.** 3) Στη συνέχεια συνεργαστείτε και προσπαθήστε να συνδέσετε τις παραγράφους σας με συνδεδεμένες λέξεις/φράσεις και 4) αξιολογήστε ο ένας την παράγραφο του άλλου. Στη συνέχεια παραδώστε την εργασία σας στον καθηγητή σας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1^η / 2^η (σημειώστε αν προηγείται ή έπεται η παράγραφός σας από αυτήν του συμμαθητή σας)

ΣΥΝΔΕΤΙΚΗ ΦΡΑΣΗ

ΑΝΑΠΤΥΞΗ:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΣΥΝΔΕΤΙΚΗ ΦΡΑΣΗ

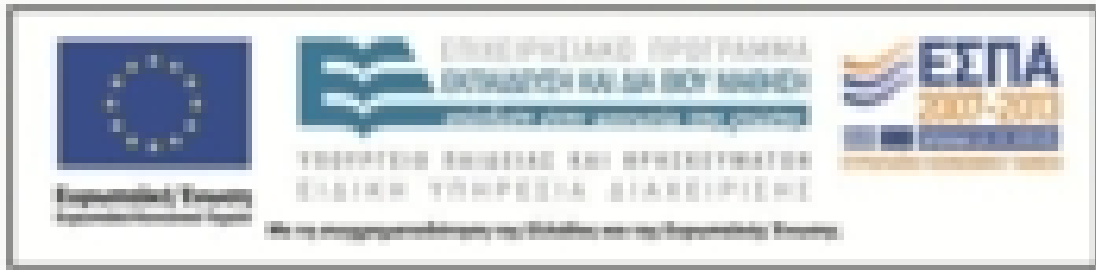
ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑ ΜΕ ΤΟΝ/ΤΗΝ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: περιεχόμενο 5/10

έκφραση 3/10,

δομή 2/10. σύνολο μονάδες 10.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

-

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Περιορισμό αποτελεί νομίζω σε ορισμένες ομάδες η επικαιρότητα των κειμένων. Η απομάκρυνση από τα γεγονότα π.χ. που θίγονται στο άρθρο του Αλκίνοου ίσως μειώσει την αξία του.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα, πρακτικά της 32^{ης} συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας*, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.

Χατζησαββίδης, Σ. χ.χ. *Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς*. Διαθέσιμο στο:

<http://omilosglossas.files.wordpress.com/2013/03/ergasia108.pdf> [30/8/2013]

Παυλίδου, Μ. 2013α. *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία: Μια προσέγγιση με άξονα τον γραμματισμό και τον σχολικό λόγο*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Παυλίδου, Μ. 2013β. *Γλωσσοδιδακτικά ρεύματα και αξιοποίηση των ΤΠΕ*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

Δικτυογραφία:

http://diki.org/Portals/0/Sinedria_seminaria/Kritikos%20Grammatismos/Yliko/1.%20

[Hadjisavvides_kritikos_grammatismos.pdf](http://diki.org/Portals/0/Sinedria_seminaria/Kritikos%20Grammatismos/Yliko/1.%20Hadjisavvides_kritikos_grammatismos.pdf) (4/9/13) [Γραμματισμοί]

http://users.sch.gr/tsakarak/Yliko_Bl.. (4/9/13) [Τεχνικές διδασκαλίας]

